

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
060204

DOM
2016-09-02
Stockholm

Mål nr
P 4460-16

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Vänersborgs tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2016-05-11 i mål nr P 1766-16, se bilaga A

KLAGANDE (nu aktuell)
M F

MOTPARTER

1. Byggnadsnämnden i Varbergs kommun
2. MIT House Arkitekter och Ingenjörer AB

SAKEN

Bygglov för nybyggnad av bostadshus m.m. på fastigheterna X och Y i Varbergs kommun

---

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

1. Mark- och miljööverdomstolen ger prövningstillstånd avseende M Fs överklagande.
  2. Mark- och miljööverdomstolen fastställer mark- och miljödomstolens dom i den del den avser M F.
-

Dok.Id 1297143

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2290 103 17 Stockholm	Birger Jarls Torg 16	08-561 670 00 08-561 675 50	08-561 675 59	måndag – fredag 09:00-15:00
		E-post: svea.avd6@dom.se www.svea.se		

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

M F har, som det får förstås, yrkat att Byggnadsnämndens i Varbergs kommun beslut om bygglov upphävs alternativt att målet återförvisas till någon av underinstanserna.

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

M F har vidhållit sin talan i underinstanserna samt därutöver i huvudsak tillagt följande. I hans inlägga till länsstyrelsen redogjordes det klart och tydligt för att om länsstyrelsen inte omprövar sitt egna beslut skulle ett överklagande kompletteras av honom innan besvärstidens utgång. Länsstyrelsen har inte delgett honom beslutet att omprövning inte har skett. Länsstyrelsen har fråntagit honom hans rättigheter att förbereda sin talan inför mark- och miljödomstolen. Inte heller övriga instanser har omprövat ärendet på korrekt sätt. Mark- och miljödomstolen har avgjort målet innan överklagandetiden gick ut och målet bör därför återförvisas. Jäv föreligger hos byggnadsnämnden då chefspositioner har utnyttjats på otillbörligt sätt och kontakter har förevarit med byggherren som har stort inflytande på byggnadsnämnden. Han har nu som rågranne fått två olovligt uppförda byggnader på grannfastigheten. Byggnadsnämnden har agerat i strid med svensk lag och europarätten. Det meddelade bygglovets strider mot plan- och bygglagen. Utstakning har inte skett på korrekt sätt och byggnadens läge kan ifrågasättas.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Mark- och miljööverdomstolen ger prövningstillstånd och tar upp målet till omedelbart avgörande.

Frågan om rättegångsfel i mark- och miljödomstolen

Av handlingarna i målet framgår att Länsstyrelsen i Hallands län meddelat sitt beslut den 7 april 2016. Tiden för överklagande var tre veckor från dag för delfåendet. M F har undertecknat delgivningskvitto den 28 april. Mark- och miljödomstolen har i domen den 11 maj 2016 avslagit M Fs överklagande. Mark- och miljödomstolen har alltså meddelat sin dom innan överklagandetiden för länsstyrelsens beslut löpte ut. M F har i skrivelsen till länsstyrelsen, som därefter vidarebefordrades som ett överklagande till mark- och miljödomstolen, angett att han

kommer att komplettera sitt överklagande innan besvärstidens utgång, dvs. senast den 19 maj 2016. Det har därmed inte stått klart i mark- och miljödomstolen att M F hade slutfört sin talan och det är heller inte frågan om ett sådant fall där överklagandet hade förlorat sin betydelse om det inte prövats omgående (jfr NJA 2005 s. 697). Mark- och miljödomstolen borde därför ha avvaktat med sitt slutliga avgörande till dess överklagandetiden löpt ut. Mark- och miljödomstolens handläggning har innefattat rättegångsfel.

Det saknas bestämmelser i lagen (1996:242) om domstolsärenden om när ett rättegångsfel ska föranleda att en högre domstol återförvisar målet till lägre instans. Enligt förarbetena till nämnda lag bör dock motsvarande bestämmelser i rättegångsbalken kunna tillämpas analogt (jfr prop. 1995/96:115 s. 122).

Enligt 50 kap. 28 § rättegångsbalken får hovrätten undanröja tingsrättens dom på grund av rättegångsfel endast om felet kan antas ha inverkat på målets utgång och inte utan väsentlig olägenhet kan avhjälpas i hovrätten. M F har i Mark- och miljööverdomstolen haft tillfälle att utveckla och slutföra sin talan. Det rättegångsfel som har förekommit i mark- och miljödomstolen har således avhjälpats. Det finns därför inte skäl att återförvisa målet (se Högsta domstolens beslut den 24 februari 2016 i mål nr Ö 3300-15).

Frågan om bygglov för nybyggnad av bostadshus m.m.

Mark- och miljödomstolen kan i målet endast pröva om meddelade beslut om bygglov för nybyggnad av bostadshus m.m. på fastigheterna X och Y är riktiga. Frågor om byggnad har uppförts i enlighet med meddelat lov och om utstakning har skett på ett korrekt sätt faller utanför prövningen av bygglovet. Dessa frågor hanteras i stället inom ramen för den kommunala tillsynen.

I fråga om bygglovet instämmer Mark- och miljööverdomstolen i underinstansernas bedömning att förutsättningarna för att bevilja bygglov för de sökta åtgärderna är uppfyllda. Inte heller i övrigt har det framkommit skäl för att upphäva underinstansernas beslut. Vad M F anfört föranleder inte någon annan bedömning. Överklagandet ska därför avslås.

Domen får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Anna Tiberg, Johan Svensson, referent, och Eywor Helmenius (deltar inte i beslutet om prövningstillstånd) samt tekniska rådet Tommy Åström.

Föredragande har varit Aurora Svallbring.

VÄNERSBORGS TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2016-05-11
meddelad i
Vänernsborg

Mål nr P 1766-16

KLAGANDE

P F

1

Ombud: T T

M F

MOTPART

Byggnadsnämnden i Varbergs kommun

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsen i Hallands läns beslut 2016-04-07 och 2016-04-07 i ärende nr 403-913-16 och 403-903-16, se bilaga 1

SAKEN

Överklagande av Länsstyrelsens beslut 2016-04-07, dnr 403-903-16 och 403-913-16, angående bygglov för nybyggnad av flerbostadshus m.m. på fastigheterna X och Y i Varbergs kommun och yrkande om inhibition

_____

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen avslår överklagandena.

_____

Dok.Id 329491

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 1070 462 28 Vänernsborg	Hamngatan 6	0521-27 02 00 E-post: mmd.vanersborg@dom.se	0521-27 02 30	måndag – fredag 08:00-16:00 -

YRKANDEN M.M.

P F har yrkat, som det får förstås, att länsstyrelsen beslut ska undanröjas, samt även framställt ett yrkande om inhibition. P F har till stöd för sina yrkanden anfört i huvudsak följande. Länsstyrelsens beslut saknar information om prövning av detaljplanens retroaktiva tillämpning såväl som motivering. Vare sig Varbergs kommun eller länsstyrelsen har prövat den nya detaljplanens tillämpning i förhållande till regeringsformens. Det saknas även motivering till varför prövning om detta inte skett.

P F har till utvecklande av sina grunder anfört sammanfattningsvis följande. Ett beslut varigenom en myndighet avgör ett ärende ska innehålla de skäl som har bestämt utgången, om ärendet avser myndighetsutövning mot någon enskild. I det överklagade beslutet har P F klagan inte hörsammats. Någon motivering har inte lämnats om grunder till att länsstyrelsen inte anser att regeringsformen inte ska tillämpas.

En del av legalitetsprincipen är att lag eller annan föreskrift i princip inte får ges retroaktiv verkan och reglera förhållanden som tidigare varit lagliga enligt 2 kap 10 och 11 §§ regeringsformen. Således kan det aldrig bli aktuellt att kommunernas planmonopol skulle kunna tolkas så att en fastighetsägare skulle få en förmån i förhållande till en annan. En detaljplan kan inte ändras så att den ger en fastighetsägare en avsevärt smärre situation t.ex. förlorad havsutsikt och därmed ekonomisk negativ utveckling, tillförmån för en annan fastighetsägare, än mindre för att legalisera svartbyggen.

P F redovisar bakgrunden i ärendet och anför följande omständigheter. Varberg kommun förlorade en tvist rörande ett givet bygglov. Kommunen var uppenbart missnöjda med detta och initierade en ändring av detaljplanen för att, utan giltig bygglov uppförda, byggnader i efterhand – med en ny som grund – skulle kunna godkännas. Genom detta beslut, grundat på att detaljplanen skulle anpassas till befintliga svartbyggen så har kommunen förklarat att domstolens beslut inte accepteras. Kommunen handlägger inte ärendet opartiskt, utan tar parti

för den som brutit mot lagen, nämligen att bygga utan giltigt bygglov. Kommunen har planmonopol, med det gäller inte enskilda fastigheter.

Den nya detaljplanen har tillkommit i strid mot legalitetsprincipen. Varbergs kommun har antagit den nya planen för att legalisera "svartbyggen" på fastigheterna X och Y. Varbergs kommun missbrukar sitt kommunala planmonopol, inte minst genom att kringgå domstolsbeslut.

M F har yrkat att länsstyrelsens beslut ska undanröjas. M F har till stöd för sitt yrkande anfört följande. Länsstyrelsen har i beslut 2016-04-07, 403-903-16 ej uppfyllt lagens krav på ärendehantering och beslutsmotivering av överklaganden.

M F har till utvecklande av sina grunder anfört sammanfattningsvis följande. Länsstyrelsen har i sitt beslut slagit ihop två överklaganden som inlämnats separat vid två olika tidpunkter av två skilda juridiska sakägare, med olika yrkanden. Länsstyrelsen har genom detta förfarande berövat mig mina rättigheter att få ärendet prövat enligt lagen. Länsstyrelsen hänvisar i sin redogörelse att man införlivat min begäran om inhibition i ett slutligt avgörande. Som stöd för mitt yrkande om inhibition har jag angivit två huvudskäl, ett miljömässigt och ett ekonomiskt.

Det miljömässiga skälet gäller den betydande olägenhet som uppkommit till följd av att byggherren utan marklov, samt i strid med planen, gjort markberedningar som resulterat i undermåligt omhändertagande av ytvatten på fastigheterna.

Det ekonomiska skälet gäller ett hot om krav på skadestånd, ifrån byggherren, till följd av fuktskador på de olovligt uppförda byggnader för vilket bygglovet beviljats. Dokumentation finns om det anses behövligt.

Båda dessa skäl som var och ett för sig utgör hot mot mina civila skydds rättigheter har över huvudtaget inte upptagits i länsstyrelsens beslut eller motivering.

Länsstyrelsens redogörelse som lämnats i avslagsbeslutet, för av sakägares begärda yrkanden, anges i punkt 3 att fastighetsägarna ska åläggas att återställa marknivåer och avrinningsdiken. Länsstyrelsen skriver vidare i sin bedömning att man tidigare genom delbeslut 2016-02-12 avvisat P Fs yrkanden om markåterställande. Mitt ovannämnda skäl för yrkande på inhibition innebär ett krav på stopp och åtgärd av omfattande markarbeten med källarkonstruktioner, flyttade brunnar och igen grävda avrinningsdiken och otillfredsställande stenkistor. Något tidigare avvisande av mina yrkanden har ej gjorts och därför skall frågan om markanvändningen och dess konsekvenser tas upp till prövning.

Enligt bestämmelserna skall flerbostadshus med fler än två våningar installeras med hiss. Flerbostadshusen på fastigheterna X och Y har enligt definitionen på våningsplan, tre våningar, varför mitt yrkande skall prövas. Länsstyrelsens hänvisning till att det rör sig om två plan bestrides.

Vad gäller mitt yrkande om upphävande av byggloven med avseende på avvikelser ifrån gällande planbestämmelser har länsstyrelsen varken prövat eller motiverat avvikelserna med avseende på utfartsförbud, bil- och cykelparkering, omhändertagande av dagvatten, servitut, utsättning och byggnaders placering avseende såväl flerfamiljshus som komplementbyggnad.

Länsstyrelsen anser att underlaget i ärendet är tillräckligt och kan därför ta upp ärendet till slutligt avgörande. Detta trots att varken länsstyrelsen eller byggnadsnämnden i Varberg gjort något platsbesök, i ett bygglovsärende som nu beviljats utan beslut om tekniskt samråd, där byggnaderna uppförts olovligt för 7 år sedan. Kommunens egna översiktsplan har negligerats med avseende på byggnadernas utformning och placering.

DOMSKÄL

Mark- och miljödomstolen tar upp målet för slutligt prövning. Därför finns det inte skäl att pröva inhibitionsyrkandena för sig.

Tillämpliga bestämmelser framgår av länsstyrelsens beslut.

Aktuell detaljplan -för bostäder norr om Z m.fl. , Varbergs kommun - har genom mark- och miljööverdomstolens beslut 2015-05-05 (Mål nr P 3346-15) vunnit laga kraft. Domstolens överprövning kan således endast avse de överklagade bygglovsbesluten och åtgärder som omfattas av aktuella bygglovsansökningarna. Detta medför att detaljplanen inte kan överprövas av domstolen i förevarande mål, oaktat vad klagande anför angående detaljplanens syfte. Det är således denna detaljplan som ligger till grund för bedömning av huruvida de överklagade byggloven är planenliga.

Mark- och miljödomstolen har gått igenom handlingarna i målet samt övervägt vad klagandena anför i mark- och miljödomstolen. Domstolen finner inte skäl att göra annan bedömning än den som länsstyrelsen gjort i det överklagade beslutet. Vad P F har anför om att detaljplanen strider mot regeringsformen leder inte till någon annan bedömning. Överklagandena ska därför avslås, d.v.s. länsstyrelsens beslut ska stå fast.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se [bilaga 2](#) (DV427)

Överklagande senast den 1 juni 2016.

Ove Järholm

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Ove Järholm, ordförande, och tekniska rådet Martin Kvarnbäck. Föredragande har varit beredningsjuristen Osman Djibril.